

Asia: VN/15822/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta (yksityiset digipostipalvelut)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta lausua esityksestä. Esityksessä ehdotetaan, että viranomaisten Suomi.fi -viestinvälityspalvelutilille tallennettujen sähköisten tiedoksiantojen näyttäminen katseluohjelman avulla olisi mahdollista antaa yksityisen toimijan hoidettavaksi sopimusperusteisesti. Maahanmuuttovirasto pitää kannatettavana esityksen hallinnon asiakkaalle tuomaa valinnanvapautta siitä, käyttääkö hän viranomaisen viestien vastaanottoon ja lukemiseen yksityistä digipostipalvelua vai Suomi.fi -palvelua.

Maahanmuuttovirasto pitää tärkeänä, että Digi- ja väestötietovirasto vastaa edelleen katseluohjelman tuottamisesta viestinvälityspalvelulle ja, että se viranomaisena ja palveluntuottajana vastaa taustapalvelusta, johon yksityiset luotettavat palveluntarjoajat voivat rajapinnan avulla liittää katseluohjelmansa. Maahanmuuttovirasto pitää erityisen tärkeänä, että esityksen mukaisessa prosessissa huomioidaan myös viranomaisten salassa pidettävä tieto kuten virastoa koskien erityisesti julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 24 kohdan ja 31c kohdan mukaiset tiedot. Salassa pidettävä tieto lisää järjestelmille asetettavia tietoturva vaatimuksia. Valmistelussa olisi tärkeä huomioida eri hallinnonalojen käyttämät eri tietoturvastandardit.

Maahanmuuttovirasto pitää tärkeänä, että kokonaisvastuu hallinnon asiakkaiden henkilötietojen käsittelystä säilyy Digi- ja väestötietovirastolla, joka myös vastaa sen alikäsittelijöinä toimivien yksityisten palveluntarjoajien valvonnasta. Virasto pitää kannatettava ja tietoturvaloukkausten riskiä pienentävänä myös esitettyä toimintamallia, jossa tietoja viranomaisten viesteistä ei tallennettaisi pysyvästi yksityisiin digipostipalveluihin vaan ne haettaisiin palveluun näkyville yksittäisen istunnon ajaksi.

Maahanmuuttovirasto pitää keskeisenä, että todisteellisissa tiedoksiannoissa saadaan niiden toteuttamistavasta riippumatta luotettava vahvistus siitä hetkestä, jolloin päätöksen tiedoksianto on tapahtunut. Tämä on olennainen asia asiakkaan oikeusturvan ja muutoksenhakuoikeuden toteutumisen kannalta. Maahanmuuttoviraston päätöksiin liitettävät valitusosoitukset ovat geneerisiä eivätkä sisällä kyseistä tietoa. Tiedolla on merkitystä myös niin hallinto-oikeuksille kuin Maahanmuuttovirastolle mahdollisten muiden asiaan liittyvien toimenpiteiden kannalta. Esityksen 8 k §:ssä säädetään toimintatavoista häiriötilanteessa. Maahanmuuttovirasto esittää täsmennettäväksi häiriötilanteiden vastuuta sen osalta, että alkuperäisen viestin lähettäneelle viranomaiselle ilmoitettaisiin esimerkiksi niissä tilanteissa, kun tiedoksiannon vastaanottaja ei ole teknisistä syistä vastaanottanut yksityisen palveluntarjoajan digipostipalveluun välitettyä tiedoksiantoa.

Maahanmuuttovirasto kiinnittää vielä lopuksi huomiota siihen, että osa viraston asiakaskunnasta rajautuu tämän esityksen ja hallituksen esityksen (HE 124/2025 vp) ehdotettujen sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuuden käyttömahdollisuuksien ja soveltamisalan ulkopuolelle. Suomi.fi-viestipalvelun voi lähtökohtaisesti ottaa käyttöön vain henkilö, jolla on suomalainen väestötietojärjestelmään merkitty henkilötunnus. Tämä rajaa soveltamisalan ulkopuolelle muun muassa kansainvälistä suojelua hakevat ja ensimmäistä oleskelulupaansa Suomesta hakevat. Maahanmuuttovirasto ei ole oikeusturvanäkökohtien vuoksi soveltanut sähköistä tiedoksiantoa myöskään maastapoistamispäätöksiin tai oleskelulupapäätöksiin, joihin sisältyy maastapoistamispäätös.

Waal Johanna

Ubani Sanna
Maahanmuuttovirasto